

دیدگاه های اقتصادی در روابط بین الملل

محمد صفری کهره
اکبر ادیبی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	صفری کهره، محمد -
عنوان و نام پدیدآور	:	دیدگاه‌های اقتصادی در روابط بین الملل /
مشخصات نشر	:	نشر کیسان / ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	:	۱۴۹ ص
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۱-۰۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه از ص ۱۴۷-۱۴۹
موضوع	:	جهانی شدن - جنبه‌های اقتصادی
موضوع	:	رشد اقتصادی و مکتب اقتصادی کلاسیک
شناسه افزوده	:	ادیبی، اکبر -
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ۷د۹ ص / ۱۳۵۹ BP
رده بندی دیویی	:	۳۳۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۵۶۶۲۵۶

نام اثر	:	دیدگاه‌های اقتصادی در روابط بین الملل
نام مؤلف	:	محمد صفری کهره - اکبر ادیبی
ویراستار	:	کیسان
گرافیکست	:	صدیقه قلیان
ناشر	:	کیسان
قطع	:	رقعی
چاپ	:	پیشگام
نوبت چاپ	:	اول / ۱۳۹۳
شمارگان	:	۱۰۰ نسخه
قیمت	:	۱۰۰۰۰ تومان
شابک	:	ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۱-۰۸-۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	فصل اول؛ نظریات سستی و جدید در اقتصاد بین الملل
۶	نظریه های تجارت بین الملل
۶	مرکانتیلیست ها
۷	نظریه مزیت مطلق
۱۰	مزیت طبیعی و اکسپانسی
۱۰	مفروضات مزیت مطلق
۱۱	نظریه مزیت نسبی
۱۵	نظریه فرصت های از دست رفته
۱۷	مدل هکشر - اوهلین
۱۸	لثوتیف
۱۹	ساموئلسون
۲۰	زمینه های پیدایش نظریه های جدید
۲۱	نظریه نئوکلاسیک تجارت
۲۳	نظریات و فرضیه های جدید
۲۳	نظریه چرخه زندگی محصول
۲۵	تجارت درون بنگاهی و درون صنعتی
۲۶	فرضیه تشابه ترجیحات
۲۷	نظریه استراتژیک تجاری
۲۷	آشنایی با نظریه
۲۹	سیاست های استراتژیک تجاری

۳۱	نظریه مزیت رقابتی
۳۳	فصل دوم: آشنایی با نظام ها و نهادهای اقتصادی بین المللی
۳۴	نظام پولی «استاندارد طلا»
۳۷	تاریخچه استاندارد نوین طلا
۳۷	بحران پول نقره و اسکناسهای بانکی (۱۸۷۰-۱۷۵۰)
۴۱	استاندارد بین المللی طلا و دوره اول جهانی شدن (۱۸۷۱-۱۹۰۱)
۴۵	ارزهای دیگر
۴۵	تأثیرات بر مالیات گیری
۴۶	اثرات بر جوامع روستایی
۴۷	استاندارد طلا از اوج تا بحران (۱۹۲۲-۱۹۰۱)
۴۹	بحران استاندارد طلا (۱۹۳۵-۱۹۱۴)
۵۲	رکود و جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵-۱۹۳۳)
۵۲	کنفرانس لندن
۵۳	محدودینهای طلا
۵۶	استاندارد طلا و رکود شدید اقتصادی جهان
۵۷	نظام های مختلف ارزی
۵۷	نظام ارز شناور
۵۹	نظام نرخ ارز ثابت
۵۹	نظام نرخ ارز میخکوب قابل تعدیل
۶۰	نظام نرخ ارز میخکوب خزنده
۶۰	نظام نرخ ارز شناور مدیریت شده
۶۱	نظریه های مختلف تعیین نرخ ارز
۶۲	رهیافت تجاری یا رویکرد کشش ها

۶۳	نظریه برابری قدرت خرید
۶۴	رویکرد پولی
۶۶	رویکرد تراز موجودی اوراق بهادار
۶۹	فصل سوم: نهادهای مالی بین المللی
۷۰	سازمان تجارت جهانی (WTO)
۷۲	اهداف سازمان تجارت جهانی
۷۳	اصول سازمان تجارت جهانی
۷۵	عضویت در سازمان تجارت جهانی
۷۷	صندوق بین المللی پول
۷۹	ماهیت حقوقی صندوق
۸۲	اهداف صندوق
۸۳	وظایف صندوق
۸۳	وظیفه تنظیم سیاستهای مالی و پولی
۸۴	وظیفه تامین مالی
۸۵	وظیفه مشاوره
۸۷	عضویت در صندوق
۸۷	اعضاء صندوق و سهمیه یا حق عضویت
۹۰	حق رأی اعضاء
۹۵	بانک جهانی
۹۷	ارکان بانک بین المللی ترمیم و توسعه
۹۸	بی طرفی بانک
۹۹	سازمان بین المللی توسعه
۹۹	مؤسسه مالی بین المللی

- ۱۰۰ سازمان تضمین سرمایه‌گذاری چند جانبه‌ای
- ۱۰۰ مرکز بین‌المللی برای حل و فصل منازعات سرمایه‌گذاری
- ۱۰۰ روسای بانک جهانی
- ۱۰۳ فصل چهارم؛ توسعه اقتصادی از دیدگاه مکاتب مختلف توسعه
- ۱۰۴ تعاریف توسعه
- ۱۰۷ نکاتی در روش‌شناسی مباحث توسعه
- ۱۰۹ بررسی مکاتب یا الگوهای توسعه اقتصادی و سیاست‌های معطوف
- ۱۱۰ مکتب اقتصاد متکی بر نگرش پول‌گرایان
- ۱۱۰ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۱۳ خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
- ۱۱۴ مکتب اقتصادی متکی بر نگرش اقتصاد باز
- ۱۱۴ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۱۷ جمع‌بندی و خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
- ۱۱۸ مکتب اقتصادی متکی بر نگرش تأکید هر چه بیشتر بر گسترش بخش صنعت
- ۱۱۸ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۲۰ مکتب اقتصادی متکی بر نگرش انقلاب سبز
- ۱۲۰ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۲۱ خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
- مکتب اقتصادی متکی بر نگرش تأمین نیازهای اساسی و توزیع مجدد مواهب
- ۱۲۴ اقتصادی
- ۱۲۴ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۲۵ خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
- ۱۲۸ مکتب تفکری نئومارکسیست

- ۱۲۸ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۳۰ انتقادات وارده به مکتب نئومارکسیست
- ۱۳۳ مکتب توسعه منکی بر تحلیل های وابستگی
- ۱۳۳ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۳۵ مفهوم وابستگی
- ۱۳۶ وابستگی و توسعه نیافتگی، در اشکال سنتی
- ۱۳۸ مکتب اقتصاد منکی بر نگرش نوسازی همه جانبه ساختاری
- ۱۳۸ خلاصه معرفی مکتب
- ۱۴۱ ارزیابی اجمالی تأثیر مکاتب تفکر اقتصادی بر عوامل توسعه اقتصادی
- ۱۴۴ بررسی اجمالی عوامل موثر بر اتحاد یک الگو
- ۱۴۷ منابع و مآخذ

مقدمه

علم اقتصاد نوین با کتاب ثروت ملل نوشته فیلسوف و اقتصاددان بزرگ جامعه انگلیس در دهه ۱۷۷۰، یعنی آدام اسمیت پایه‌گذاری شد.

در اواخر قرن هجدهم، ظرفیتهای تولیدی و تولید جامعه اروپائی در شهرها و در بخش نوین مدام در حال افزایش بود. افزایشی که قابلیت تداوم داشت و از این نظر با افزایش تولید در برخی از دوره‌های قرون گذشته ماهیتاً متفاوت بود. مهمتر اینکه مشاهدات تفصیلی نشان می‌داد که عمال اصلی این افزایش‌های ظرفیت و تولید، صاحبان سرمایه نوین بودند که اصلی‌ترین و گاه تنها انگیزه فعالیتشان دنبال کردن نفع شخصی بود. این مشاهدات برای اسمیت که قبل از ورود به علم اقتصاد، معلم فلسفه اخلاق بود، این سؤال اساسی را مطرح کرد که قانونمندیهای اصلی افزایش ثروت (یا ظرفیت تولیدی) در جامعه کدامند؟ آیا دنبال کردن نفع شخصی (که از نظر اخلاق فردی مذموم و ناپسند است) باعث افزایش تولید و ظرفیت تولیدی (ثروت) جامعه می‌شود؟ اگر چنین است مکانیسم عمل چیست؟... فارغ از آنکه یافته‌های اسمیت چه بود، سؤال اصلی که برای وی پیش آمد و بررسی‌های علم اقتصاد را شروع کرد یافتن قانونمندیهای چگونگی افزایش توان در سطح کلان جامعه بوده است. پس ملاحظه می‌کنیم که علم اقتصاد در ابتدای پیدایش خود، علم مربوط به کشف قانونمندیهای افزایش تولید بوده است. این موضوع، یعنی "کشف قانونمندیهای افزایش تولید" تاکنون نیز در محور بررسی‌های علم اقتصاد قرار دارد. نظریه‌پردازان بزرگ علم اقتصاد نیز تماماً به این نکته به عنوان محور و اصل علم اقتصاد پرداخته‌اند. اسمیت، ریکاردو، میل، سی، مارشال، والاس، لیست، کینز و... همگی شواهدی بر این مدعا می‌باشند.

البته باید توجه داشت که اشکالات اساسی نظام سرمایه داری را مارکس شناسایی ولی نسخه اشتباه برای آن پیچید و در نهایت کینز اصلاحات بزرگ نظام

سرمایه داری را ایجاد نمود. روزی دنیا را اسمیت معماری کرد و به قول «سارو وهالبرونر» این بحث را داشتند که اگر شما می‌خواهید نظام سرمایه‌داری آمریکا را بشناسید، باید سه معمار بزرگ را بشناسید؛ آدام اسمیت که طراحی این ساختمان را کرد، مارکس که عیوب این ساختمان را به دقت روشن کرد و کینز که نسخه درست را نوشت.

از طرف دیگر علم اقتصاد توسعه که شاخه‌ای دیگر از علم اقتصاد است توسط اقتصاددانانی چون میردال شروع و با اقتصاددانانی چون لویس، روستو، شولتز و... ادامه می‌یابد. در این شاخه از علم اقتصاد نیز، مجدداً قانونمندی افزایش تولید، محور و اساس بحث و بررسی است با این تفاوت که این شاخه از علم اقتصاد به بررسی این قانونمندیها در جوامع توسعه نیافته می‌پردازد و حال آنکه در شاخه‌های اولیه علم اقتصاد (اقتصاد خرد، اقتصاد کلان) موضوع بررسی، قانونمندیهای افزایش تولید در مراحل مختلف تحول اقتصادی در جوامع صنعتی فعلی است به عبارت دیگر می‌توان این چنین نیز بیان داشت که علم اقتصاد با این سؤال اساسی شروع گردید که: "قانونمندیهای افزایش تولید و ظرفیت تولیدی در جوامع پیشرو در انقلاب صنعتی همچون انگلیس چه بوده و چیست؟" این علم با این سؤال اساسی توسط اقتصاددانان توسعه تکمیل گردید که: "چرا کشورهای توسعه نیافته موفق به افزایش تولید خود نشده‌اند و فقیر باقی مانده‌اند."

البته برای یافتن جواب به سؤالات بالا، علم اقتصاد به توسعه شاخه‌های دیگری نیز چون مالیه عمومی، اقتصاد بین‌الملل، اقتصاد سنجی، پول، حسابداری ملی و... پرداخته است. در این راستا امروز به یکی از پیشرفته‌ترین و مقداری‌ترین علوم اجتماعی تبدیل گردیده است.

علم اقتصاد در دنیای صنعتی همگام و همپای تحول صنعتی جامعه شکل گرفته است و طبیعی است که اقتصاددان‌هایشان به مسائل خودشان فکر کرده‌اند و

بسیار طبیعی است که قوانینی را کشف کرده‌اند و به جامعه‌شان خدمت کرده‌اند. لذا مسائل جامعه ما برای آن اقتصاددان‌ها اصلاً مطرح نبوده و اساساً تا سال ۱۹۵۰ مسائل کشورهای در حال گذار مطرح نبوده و از سال ۱۹۵۰ به بعد در واقع مسائل کشورهایی مثل ما شروع شده است. به عنوان مثال مارکس، ریکاردو، آلفرد مارشال، اسمیت و... به عنوان نظریه‌پرداز به مشکلات جامعه خودشان فکر می‌کرده‌اند. بحث توسعه بعد از جنگ دوم جهانی شروع شد و به این دلیل شروع شد که کشورهای مثل ما در معادلات جهانی مهم شدند و لذا تعدادی از اقتصاددانان آنها نیز به مشکلات کشورهایی مثل ما نیز پرداختند و مثلاً میردال، لوئیس، شولتز، و... شروع به مطالعاتی در این زمینه کردند و میردال در جامعه هند شروع به مطالعه کرد و بحثهایی را مطرح کرد.

در این کتاب سعی خواهد شد تا سیر تاریخی تحولات و دیدگاه‌های اقتصادی بین‌المللی بررسی شده و در نهایت مکاتب و دیدگاه‌های مختلف توسعه اقتصادی تحلیل گردیده و راهکار مناسب جهت اتخاذ الگوی اقتصادی برتر مشخص گردد. مهمترین تکیه مباحث بر مبنای نظری اقتصاد بین‌الملل خواهد بود. اقتصاد بین‌الملل با روابط اقتصادی میان کشورها سروکار دارد و وابستگی متقابل حاصل از این روابط از جهت رفاه اقتصادی اکثر کشورها اهمیت زیاد دارد. روابط اقتصادی میان کشورها با روابط اقتصادی میان بخشهای مختلف یک کشور تفاوت دارد و این امر سبب می‌شود تا مسائل متفاوتی بروز کند که نیاز به ابزارهای تحلیلی نسبتاً متفاوتی دارد.